

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Meslek Dersleri ve Öğretim Elemanlarına İlişkin Görüşleri ¹

Views of Fine Arts Education Department Students with Teacher Professional Courses and Instructors

İbrahim GÜL² Yüksek GÜNDÜZ³

Özet

Öğretmenlik meslek dersleri, öğretmen adaylarını mesleğe hazırlayan derslerdir. Bu dersler, eğitim fakültelerinin farklı bölümlerinde mesleğe hazırlık amacıyla okutulmaktadır. Buna ilişkin yapılan araştırmanın amacı, güzel sanatlar bölümü öğrencilerinin meslek derslerine ve öğretim elemanlarına yönelik görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırma nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde okuyan resim-iş ve müzik öğretmenliğinde öğrenim gören 67 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma bulgularının çözümlenmesinde nitel analiz yöntemlerinden betimsel ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, katılımcıların çoğunluğunun (34) meslek derslerine ilişkin olumlu bir tutum içinde olmadıkları, buna karşın bir kısım katılımcının (28) olumlu görüş içinde oldukları görülmüştür. Diğer bulguda, öğretmen adaylarının büyük bir kısmı (37) öğretim elemanlarını uygulamaları yönünden olumsuz olarak değerlendirirken, az bir kısmı da (8) olumlu olarak değerlendirmiştir. Bu sonuçlara göre, meslek derslerinin, öğretmen adaylarının ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi ve meslek derslerini veren öğretim elemanlarının daha duyarlı ve olumlu davranmaları gerekmektedir. Farklı fakültelerde benzer çalışmalar yapılarak sonuçları karşılaştırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen adayı,
Öğretmenlik meslek dersleri,
Öğretim elemanları,
Mesleki tutum.

Abstract

Pedagogical courses prepare candidates teacher for their profession. These courses are taught in different sections of the faculties of education to prepare them for their profession. The aim of this research is to investigate the opinions of the students of the arts department towards the professional courses and instructors. The research is a qualitative study. The study group consisted of 67 students studying at Ondokuz Mayıs University, Fine Arts Education Department. Descriptive and content analysis methods are used in the analysis of research data. According to the findings of the study, it was found that most of the participants (34) do not have a positive attitude toward the pedagogical courses, whereas some of the participants (28) were in a positive opinion., a large number of teacher candidates (37) evaluated the their instructors as negative in terms of their practices, and a small percentage (8) considered them in a positive perspective. According to these results, the vocational courses should be arranged according to the interests and needs of the prospective teachers and the instructors who give the vocational courses should be more sensitive and positive toward them. Similar studies should be done in different faculties and their results should be compared.

Key Word

Teacher candidate,
Pedagogical courses
Instructors,
Professional attitude,

Atıf için: Gül, İ. & Gündüz, Y. (2020). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Meslek Dersleri ve Öğretim Elemanlarına İlişkin Görüşleri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [MSKU Journal of Education]*, 7(1), 62-70. DOI: 10.21666/muefd.517529

Received: 24.01.2019

Accepted: 16.03.2020

Published: 01.05.2020

¹ Bu çalışma 10-12 Mayıs 2018 tarihleri arasında 13. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresinde özet bildiri olarak sunulmuştur.

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, igul@omu.edu.tr, Orcid No: 0000-0002-0501-8221

³ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, yuksel.gunduz@omu.edu.tr, Orcid No: 0000-0002-4710-8444

Öğretmenlik en eski mesleklerden birisi olup, halen önemini korumaktadır. Bu mesleğin önemi insan yetiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Ülkenin siyasal rejimini koruyan, içinde yaşadığı toplumla bütünleşen, ülkenin insan kaynaklarını yetiştirenler öğretmenlerdir. Bu bağlamda düşünüldüğünde, öğretmen bir ülkenin geleceğinin mimarıdır (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005: 208). Bu bakımdan öğretmenlik mesleği bir ülkenin geleceği bakımından önemli meslekler arasında yer almaktadır.

M. Kemal Atatürk'ün belirttiği gibi, "Milletleri kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir" (Akyüz, 1989: 375). Öğretmenlik mesleğini isteyerek seçen öğretmen adaylarının geleceğine yönelik bakış açılarının olumlu olduğu bazı araştırmalarda dile getirilmektedir (Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım, 2007; Bursal ve Buldur, 2016; Ünal ve Şimşek, 2008). Öğretmenin kalitesi, onların almış oldukları hizmet öncesi eğitimin nitelik ve kalitesine bağlı olarak değişmektedir. Başka bir anlatımla, değişen dünyaya uyum sağlamak, çağdaş bir eğitimi gerektirmekte, bu çağdaş eğitimi verecek öğretmenlerin de çağdaş bir yaklaşımla yetiştirilmeleri beklenmektedir (Köksal, 2008: 37).

Milli Eğitim Temel Kanununda öğretmenlik mesleği *özel bir ihtisas mesleği* olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin üç temel alanda lisans eğitimi almaları zorunludur (MEB, 1973). Bu kapsamda, eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına üç farklı yeterlilik alanında eğitim verilmektedir. Bu alanlar *genel kültür, özel alan bilgisi ve meslek bilgisidir* (Varış, 1988: 119). Meslek dersleri, öğretmen adaylarını mesleğe hazırlayan önemli bir alanı içermektedir. Bu bakımdan öğretmen adaylarının meslek derslerine karşı tutumlarının ortaya çıkarılması önemlidir.

Öğretmenlik meslek derslerine karşı öğrencilerin tutumlarını ortaya çıkarmaya yönelik farklı çalışmalar yapılmıştır. Çetin (2009) ile Aydın ve Sağlam'ın (2012) araştırmalarında, öğretmenlik meslek derslerine karşı tutum puanları cinsiyete göre farklılaşmış, kız öğrencilerin istenen yöndeki tutum puanları erkek öğrencilere oranla yüksek bulunmuştur. Terzi ve Tezci (2007) öğrencilerin meslek derslerine yönelik tutumlarını yüksek bulmuşlardır. Özgüngör ve Kapıkıran (2008) güzel sanatlar öğrencilerinin meslek derslerine karşı tutumlarını, diğer bölümlere göre düşük bulmuşlardır. Aladağ ve Buldur'ın (2016) araştırmasında, coğrafya öğretmen adaylarının bazıları meslek bilgisi derslerinin gereksiz olduğunu belirtmişlerdir. Bulut'un (2009) çalışmasında ise öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları olumlu bulunmuştur. Ancak bu tutum anabilim dallarına göre farklılık göstermektedir. Işıkgöz vd (2016) beden eğitimi öğretmenlerinin meslek dersleri tutumunu alan derslerine göre düşük bulmuşlardır. Gül'ün (2017) araştırmasında, genel olarak eğitim fakültesi öğrencilerinin meslek derslerine karşı tutumları düşük bulunmuştur.

Öğretmenlerin mesleki tutumları, onların mesleği etkili olarak yapmasına yardım eden hususların başında gelmektedir (Erdem, Gezer ve Çokadar, 2005). Tutumlar mesleklerin en önemli belirleyicilerinden birisi olarak görülür. Daha okul sıralarında öğretmenliğe ilgi duyan adayların öğretmen olduktan sonra da işini severek yapması beklenir. Öğretmen adaylarının meslek derslerine karşı tutumlarını belirleyen önemli hususlar şunlardır: Öğretim elemanları, derslerin içeriği, sınıfların kalabalık olması, öğrencilerin ilgisi, alanla ilgisinin bulunması.

Eğitim fakültelerinde görevli öğretim üyeleri, öğrencilerin meslek derslerine yönelik tutumlarını etkileyen önemli hususlardan birisi olarak görülmektedir. Gül (2017) araştırmasında, öğretim elemanları davranışları meslek derslerine tutumun bir yordayıcısı olarak bulmuştur. Dolayısıyla öğretim elemanlarının tutum ve davranışları, öğrenciler üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Bu açıdan bakıldığında, öğrencilerin öğretim elemanlarından bir takım beklenti içinde oldukları görülmektedir. Öğrenciler iyi bir öğreticide bulunması gereken özellikleri; alana hâkim, genel öğretim yeterliklerine sahip, iyi iletişim kuran, doğru yöntem, strateji ve araç kullanma becerisine sahip, bilginin nasıl aktarılacağını bilen, öğrencilerle işbirliği kurabilen kişiler olarak tanımlamaktadırlar (Şen ve Erişen, 2002: 114). Türkoğlu (1993) ve Yüksel'in (2004) araştırmalarında, öğretim elemanları kendilerini yeterli görürken, öğrencilerin yetersiz gördükleri ortaya konmuştur.

Öğretim elemanları meslek derslerini öğrencilere sevdirebilecekleri gibi onların bu derslere ilgisiz kalmalarına zemin de hazırlayabilirler. Diğer taraftan öğretim elemanları, öğretmen adayları için rol model görevi üstlenmişlerdir. Onlara davranışlarıyla örnek olurlar. Aksu, Çivitçi ve Duy'un (2008) araştırmasında, birinci öğretim öğrencileri öğretim elemanlarını olumsuz değerlendirirken, özel yetenekle öğrenci alan (Güzel sanatlar gibi) bölüm öğrencileri daha olumlu değerlendirmişlerdir. Bayram (1992), Deryakulu, (1992), Bolat (1992) ve Erdoğan'ın (1990) araştırmalarında, öğretim elemanları öğrenciler tarafından olumsuz olarak değerlendirilmişlerdir.

Meslek dersleri, öğretmen adaylarını mesleğe hazırlayan derslerin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bir bakıma alan bilgisi derslerindeki bilgilerini uygulamaya yönelik bilgiler içerir

(YÖK, 2007). Öğretmen adayları öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde öğrenmiş oldukları kuramsal bilgileri uygulamaya dönüştürebilirlerse verilen eğitim amacına ulaşmış olur (Sılay ve Gök, 2004). Meslek dersleri; eğitim bilimine giriş, öğretim ilke ve yöntemleri, sınıf yönetimi, eğitimde ölçme ve değerlendirme, rehberlik, özel öğretim yöntemleri, okul deneyimi, öğretmenlik uygulaması gibi derslerden oluşmaktadır (Ekici, 2008). Bu dersler öğretmen adaylarını mesleğe hazırlayan ve onların profesyonel gelişimlerine katkı sağlayan dersler arasında yer almaktadırlar. Bir araştırmada, sınıf öğretmenliği ve okulöncesi öğretmen adayları bu derslerin profesyonel gelişimlerini olumlu yönde etkilediklerini bildirmişlerdir (Taşkın ve Hacıömeroğlu, 2010).

Öğrencilerin meslek derslerine karşı olumsuz tutum geliştirmelerine neden olan faktörler arasında, öğretmenlerin ders anlatma yöntemleri de bulunmaktadır. Derslerin işlenmesinde etkili yöntem ve tekniklerin kullanılmaması, bu derslere olan ilgiyi azaltmaktadır. Taşkın ve Hacıömeroğlu'nun (2010), bulguları bu doğrultudadır. Öğretmenlik meslek bilgisi (ÖMB) derslerinin verimli ve etkili işlenmesi, meslek derslerine karşı tutumu olumlu yönde etkileyecektir (Yüksel, 2009). ÖMB derslerinde kazandırılması gereken davranışların açık hale getirilmesi ve öğretmen adaylarında farkındalık sağlanması önemli görülmüştür (Kara ve Sağlam, 2014).

Bunlara ilave olarak öğretmen adaylarının meslek derslerine karşı tutumlarını etkileyen önemli faktörlerden birisi de fiziksel düzenlemelerdir. Fiziksel düzenlemeler arasında sınıfların kalabalık olması, oturma düzeni, sınıfın ısı, ışık vb. özellikleri gelmektedir. Buyurgan'ın (2007) resim öğretmenliği öğrencileri üzerine yaptığı bir araştırmada, öğrenciler fiziki donanım, ders isim ve saatleri, öğretim elemanlarının niteliği ve tutumu ile sınav sistemi gibi özelliklerin iyileştirilmesini istemişlerdir.

Buraya kadar yapılan açıklamalardan öğretmenlerin meslek derslerine olan tutumunun onların ileriki yıllarda mesleklerini etkili olarak yerine getirmelerinde ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu araştırmanın amacı güzel sanatlar bölümü öğrencilerinin meslek dersleri ve o dersleri veren öğretim elemanları ile ilgili görüşlerini ortaya çıkarmaktır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Nitel çalışmalar, üründen çok sürece odaklanmaktadır. Bu bakımdan nitel çalışmalarda anlamlar önem taşımaktadır (Merriam, 1988: Akt. Yılmaz ve Altınkurt, 2011). Nitel araştırma desenleri araştırmacıya esnek bir yaklaşım sağlar ve belirli bir odak çerçevesinde çeşitli aşamalarının birbiriyle tutarlı olmasına katkıda bulunur (Patton, 1987, Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Güzel sanatlar eğitimi öğrencilerinin meslek derslerine ve öğretim elemanlarına yönelik görüşlerinin açık olarak ortaya konmasını amaçlayan araştırmaya bu model daha uygun düşmektedir. Bu görüşlere dayalı olarak derinlemesine bir analiz yapılabilecektir. Öğrencilerin meslek derslerine yönelik olumlu ve olumsuz görüşleri nelerdir ve öğretim elemanları hakkında neler düşünmektedirler sorularının cevabı daha ayrıntılı olarak ortaya çıkarılacaktır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel sanatlar bölümünde öğrenim gören ve amaçlı örneklem yöntemi ile seçilen 67 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 56'sı resim-iş, 11'i ise müzik bölümünde öğrenim görmektedir. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak verdiği için tercih edilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama amacıyla araştırmacılarca geliştirilen ve iki sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu sorularda öğrencilere meslek derslerine ve bu derslere giren öğretim elemanlarına ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerini yazmaları istenmiştir. Hazırlanan görüşme formu alanında uzman 2 öğretim üyesine incelenmiş, verilen dönütler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Düzeltmesi yapılan bu form 5 öğrenciye okutulmuş, anlamadıkları ya da kavram kargaşasına yol açan sorular bulunup bulunmadığı saptanmıştır. Gerekli düzeltmelerden sonra form uygulama aşamasına gelmiştir. Nitel araştırmada geçerlik, araştırmacının

araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle ve olabildiğince yansız gözlemesi anlamına gelmektedir (Kirk ve Milller, 1986, Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu yönüyle formun geçerliliği sağlanmıştır. Katılımcılar ile yapılan görüşmeler 15 dakika ile 20 dakika arasında değişiklik göstermiştir. Görüşme yöntemi, katılımcılara kendi bakış açılarından cevap verme fırsatı vermektedir. Anketlerde olduğu gibi önceden hazırlanmış sorular olmadığı için katılımcılar serbestçe bir konu üzerinde düşüncelerini açıklayabilmektedirler (Bogdan ve Biklen, 1998). Görüşme yardımıyla veri toplanması sırasında katılımcıların değişik ve zengin fikirleri sunmalarına olanak sağlanmış, katılımcıların görüşleri herhangi bir şekilde sınırlandırmaya tabi tutulmamıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada verilerin çözümlenmesinde “betimsel analiz” ve “içerik analizi” yöntemlerinden yararlanılmıştır. Veriler dört aşamada analiz edilmiştir: Önce veriler kodlanmış ve kodlanan verilere ilişkin temalar belirlenmiştir. Kodların ve temaların düzenlenmesi işini bulguları tanımlama ve yorumlama aşaması izlemiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 228). Yazıya dökülen verilerin aslına tamamen sadık kalınmıştır. Her katılımcının belirttiği görüşler iki üç defa gözden geçirilmiş ve belirtilenlerin doğruluğu iki araştırmacı tarafından teyit edilmiştir. Çalışmada katılımcıların görüşleri realist mod kullanılarak sunulmuştur (Creswell, 2002; Van Maanen, 1988). Böylelikle, araştırmacılar, katılımcıların görüşlerine karşı tarafsız kalmışlar ve onların konu hakkındaki görüşlerini serbestçe paylaşmalarına izin vermişlerdir. Araştırmacılar, katılımcıların görüşlerini, düşünce bütünlüğünün bozulmaması ve okurun kendi yorumunu yapabilmesi için özellikle kısaltmadan vermişlerdir. Görüşler analiz edilirken öğrencilere (ÖA1, ÖA2, ÖA3) kod numarası verilmiştir. Elde edilen veriler gruplanarak frekans olarak ifade edilmiştir. Benzer öğeler gruplandırılarak temalar elde edilmiştir. Temalar yorumlanarak bazı sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Bulgular bölümünde, öğretmen adaylarının meslek dersleri ve bu derslere giren öğretim elemanlarına ilişkin görüşleri analiz edilerek tablolarda sunulmuştur. Tabloda öğrencinin görüşleri temalara dayalı olarak verilmiş ve bu görüşlere katılan öğrenciler ile bu öğrencilere ait frekans değerler çıkarılmıştır. Her tablonun altında gerekli açıklamalar yapılmış ve bulguları destekleyen doğrudan öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Öğretmen Adaylarının Meslek Derslerine İlişkin Görüşleri

Öğretmen adaylarının meslek derslerine ilişkin olumlu, kısmen olumlu ve olumsuz görüşlere ilişkin temalar ve öğrencilere ilişkin kodlamalar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1
Öğretmen Adaylarının Meslek Derslerine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	Öğretmen adaylarının görüşleri	n
Olumlu Görüşler	Bazı meslek dersleri iyidir	1, 3, 5, 6, 4, 21, 24, 26, 28, 29, 32, 52, 53, 58	14
	Dersler genel olarak verimli oldu	10, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39	9
	Eğitim dersleri önemli derslerdendir	7, 8, 18, 40, 41	5
Kısmen Olumlu Görüşler	Uygulama eksikliği ve tutarsızlıklar var	23, 59	2
Olumsuz Görüşler	Derslere karşı pek olumlu düşüncem yok	6, 15, 50, 51, 56, 57	6
	Bazı dersler kaldırılmalı	46, 47, 64	3
Olumsuz Görüşler	Bana katkısı olmadı dershaneye gidiyorum	11, 13	2
	Başaramayacağım derslerdendir	43, 67	2
	Sorumlu olunan konular çok	63, 65	2
	Bu derslerden bir yarar görmedim	16, 17, 49, 50, 57	5
	Kitaplar çok ayrıntılı	12	1
	Dersi anlamıyorum	44	1
Toplam			62

Tablo 1’de öğretmen adaylarının meslek derslerine yönelik görüşlerine bakıldığında, öğretmen adaylarının 14’ü bazı meslek derslerinin iyi olduğunu, 9’u derslerin genel olarak verimli olduğunu, 6’sı derslerin verimli olmadığını, 6’sı dersleri olumlu bulmadığını, 5’i derslerin önemli olduğunu, 5’i derslerden bir yarar görmediğini, 4’ü derslerin yeterli olmadığını, 3’ü kaldırılması gereken derslerden olduğunu, 2’i kendisine bir katkısının olmadığını, 2’ başaramayacağı derslerden olduğunu, 2’si konuların çok olduğunu, 1’i kitapların çok ayrıntılı olduğunu ve 1’i de dersi anlayamadığını dile getirdikleri görülmüştür.

Öğretmenlerin görüşleri olumlu görüşler, kısmen önemli görüşler ve olumsuz görüşler olmak üzere üç tema altında ele alınabilir. Bu temalar incelendiğinde olumlu görüşleri oluşturan temaya yönelik frekansların yüksekliği öğretmen adaylarının daha çok olumlu görüşlere sahip olduklarını göstermektedir.

Bazı öğretmen adaylarının meslek dersleri öğretim elemanlarına ilişkin görüşleri olduğu gibi aşağıya çıkarılmıştır:

“Bazı eğitim derslerimiz çok verimli bir şekilde verildi. Hem de hiç zorlanmadan zevk aldığımız dersler oldu. Ama bazı dersler için aynı durum söz konusu değil (ÖA1).”

“Ölçme değerlendirme, sınıf yönetimi dersleri çok iyiydi (ÖA5).”

“Bana bir katkısı olmadı açıkçası. Eğitim dersleri için dershaneye gidiyorum, keşke gerek kalmasaydı (ÖA11).”

“Eğitim dersleri hakkındaki düşüncem hiçbir yararımı bu zamana kadar göremedim (ÖA16).”

“Bazı dersler daha verimliydi diğerlerine göre (ÖA 21).”

“Derslerimizde herhangi bir sorun bulamıyorum (ÖA30).”

“Çok güzel eğitim dersleri aldık harikaydı bence kendimi öğretmen gibi hissediyorum. Eğer atanırsam çok bir öğretmen olacağımı düşünüyorum adeta bir pedagoğ gibiyim. Bunu da sevgili öğretmenlerime borçluyum (ÖA36).”

“Pek olumlu bir düşüncem yok. Çoğu hocamız bizi derste uyutuyor (ÖA 45).”

“Bazı eğitim derslerini yeterince alamadığımı düşünüyorum (ÖA 51).”

“Bu eğitim derslerinin olumsuz yönleri çok ağır ve alan dersimiz olmadığı halde alan dersleri gibi değil de daha yüzeysel ve öğretmenlik mesleğini ilgilendirecek şekilde düzenlenip öyle aktarılması daha mantıklıdır (ÖA 59).”

“Eğitim derslerinin yetersiz olduğunu düşünüyorum (ÖA 62).”

“Diğer dersler not ortalamalarımızı düşürdüğü gibi ezberimizden uçup gitmesi bir oldu (ÖA 6).”

“Bazı hocalar sevdirerek öğretiyor bazıları eğitimi işkenceye dönüştürüyor (ÖA 15).”

“Dersteki hocaların tam anlamı ile uygun anlattığını düşünmüyorum (ÖA 24).”

“KPSS bünyesine uygunu ders verilip sorular çözülsün daha verimli olur. Ayrıca final ve vize soruları da KPSS düzeyine göre olsa daha iyi verim sağlanacağını düşünüyorum (ÖA 28).”

“Öğrenilmiş çaresizlik. Sonucu bile bile sınava girmek (ÖA 43).”

“Görmüş olduğumuz eğitim dersleri konuların çoğunun sınıf geçmeyi zorlandığını düşünüyorum. Aldığımız gerekli bilgilerin dışında (ÖA 50).”

“Materyal bakımından fazlasıyla eksik. Sınıfta aynı şekilde (ÖA 55).”

“Eğitim dersini bir de blok olarak işlemeyelim. Herkes uyuyor ya da yanındakiyle konuşmaya başlıyor. Ama bazı hocalarda dersin b itmesini bile istemiyor (ÖA 58).”

“Sınıfımız kalabalık olduğu için ilgi dağınıklığı oluyor. Dersler sıkıcı geçiyor (ÖA 61).”

“Konular hızlı ve tam anlaşılmeden işleniyor öğrencinin sorumlu olduğu konular çok olmasından dolayı sınav sonuçları kötü (ÖA 63).”

“Sekiz senedir bitiremedim. Beni bıraksınlar (ÖA 67).”

Öğretmen Adaylarının Öğretim Elemanlarına İlişkin Görüşler

Öğretmen adaylarının meslek derslerine giren meslek dersleri öğretim elemanlarına yönelik görüşlerinin yer aldığı temalar ve buna ilişkin olumlu, kısmen olumlu ve olumsuz görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2’de öğretmen adaylarının öğretim üyelerine yönelik görüşlerine bakıldığında, öğretmen adaylarının 14’ü öğretim elemanlarının bazılarının yetersiz olduğunu, 8’i genel olarak olumlu bulduklarını, 5’i dersleri ezber yöntemi ile işlediklerini, 4’ü sınav sorularını zor sorduklarını, 3’ü kötü örnek olduklarını, 3’ü uygulamaya yer vermediklerini, 2’i not konusunda cimri davrandıklarını, 2’i dersleri öğretmen merkezli işlediklerini, 1’i duyarsız davrandıklarını, 1’i konuları ödev olarak verdiğini, 1’i öğrencilere değer vermediğini, 1’i öğrenciyi dersten bıraktığı ifade ettikleri görülmüştür.

Öğretmen adaylarının öğretim elamanlarına yönelik görüşleri olumlu, kısmen olumlu ve olumsuz görüşler olmak üzere üç tema altında ele alındığında, öğretim elamanlarına yönelik görüşlerin çoğunlukla kısmen olumlu ve olumlu olduğu görülmektedir.

Bazı öğretmen adaylarının meslek dersleri öğretim elamanlarına ilişkin görüşleri olduğu gibi aşağıya çıkarılmıştır:

Tablo 2.

Öğretmen Adaylarının Öğretim Elamanlarına İlişkin Görüşler

Temalar	Kodlar	Öğrenciler	n
Olumlu	Genel olarak olumlular	1, 21, 36, 37, 38, 39, 40, 61	8
Kısmen olumlu	Bazıları yetersiz	14, 15, 17, 18, 20, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 46, 58	14
Olumsuz Görüşler	Dersleri ezber yöntemi ile işliyorlar	31, 32, 45, 53, 62	5
	Sınav sorularını oldukça zor soruyorlar	2, 7, 52, 60	4
	Kötü örnek oluyorlar	16, 36, 65	3
	Uygulamaya yer vermiyorlar	19, 53, 62	3
	Not konusunda cimri davranıyorlar	9, 10	2
	Dersleri öğretmen merkezli işliyorlar	18, 22	2
	Duyarsız davranıyorlar	12	1
	Konuları ödev olarak veriyorlar	25	1
	Öğrencilere değer vermiyorlar	41	1
	Öğrenciyi dersten bırakıyorlar	27	1
Toplam			45

“Ölçme ve değerlendirme hocası ve öyt hocası hariç hiçbirinin verimli bir şekilde anlatılmadığını düşünüyorum. KPSS’ye görecemizi bildikleri halde yerinden kalkmayan kitabı okuyan hocalarımız yetmezmiş gibi sınavda en ince ayrıntıyı soran hocalarımız oldu ÖA 2).”

“Fakültemizdeki bazı hocaları yetersiz buluyorum kısacası etkili, yeterli bir eğitim alamıyoruz burada. Resim öğretmenliği diğer öğretmenlikler kadar kutsal bir meslek ÖA14).”

“Son sınıfta derslerimize giren eğitim hocalarımızın dersleri verimli geçirmediklerini düşünüyorum ÖA 17).”

“Her dönem farklı eğitim dersi farklı öğretmen gördük. Unutulanlar da var az çok hatırlananlar da ÖA21).”

“Alanında çok iyi olup dersi çok akıcı ve iyi anlatan hocalarımızın yanı sıra konunun dışına çıkıp uzun uzun konuşan, dersi sıkıcı hale getirip dikkatleri derse toplayamayan hocalar da var ÖA 26).”

“Hocalarımız hakkında oldukça sorunlarım var ÖA 30).”

“Bu zamana kadar dersime giren hocaların hepsi girdikleri dersleri boş geçirmediler değerlendirdiler. Teşekkür ediyorum hepsine ÖA38).”

“Pek olumlu düşüncem yok. Çoğu hocamız bizi derste uyutuyor. Bunu desek onlara ‘siz uyumaya hazırsınız’ diye savunma yaparlar. Ancak durum ortada. Hocaların geneli yeniliğe ve öğrenciye karşı daha yumuşak olmaya karşı ÖA45).”

“Bu yıl okuduğum okul yönetimi dersinin hiçbir katkısını görmedim ve 4 yıldır almadığım en düşük notu aldım. Tamamen sorulardan ve öğretme kaynaklı ÖA 52).”

“Eğitim derslerinden bazıları zaten ağır hoca da iyi etkili verimli bir şekilde anlatamayınca daha da ağırlaşıyor ÖA58).”

“Hocalarımız güzel eğitim veriyor fakat dersler öğrenci tarafından anlaşılmadan geçiliyor ÖA61).”

“Bir ders saatine bir dönemi sığdırmaya çalışan öğretmenlerimiz sayesinde hiçbir şey anlamıyoruz ÖA 65).”

“Sınavda en ince ayrıntıyı soran hocalarımız oldu. Eğitim derslerini sadece dershanede öğrendik ÖA2).”

“Ancak sınav zamanı soruların çoğunu ilk kez sınavda görüyoruz. Dersle basit sınavlar sor ÖA 7).”

“Eğitim olarak iyi ders aldık ama sınıf geneli kötü aldığı için haksızlık yapıldı ÖA 10).”

“Etkili bir eğitim ve öğretim alamadık. Baştan savma ve gereksiz etkileşimlerde bulunulmuştur. Öğrenci merkezli yerine hoca merkezli olmuştur ÖA 22).”

“Bazı derslerin işleniş tarzı bakımından anlamakta güçlük çekiyorum ve daha sora sınavlara çalışırken çok zorlanıyorum açıkçası ÖA 31).”

“Dört sene boyunca bu derslere verilen önemin yarısı bize verilseydi belki bu derslere bakış açımız daha farklı olacaktı (ÖA41).”

“Geleneksel ders işleyiş anlayışından yıldıık sıkıldık. Farklı bir metot bulunmalı. Derste uyumak istemiyoruz. Ayrıca ezbere dayalı eğitim cabası (ÖA 45).”

“Okul yönetimi dersi çok verimli bir ders olmadı. Sınıf ilgisiz hocamız da kitaptan anlattırıp öğrencilere artı koyuyordu. Arkadaşlarımızdan dinlememiz verimli olmadı (ÖA 53).”

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin, öğretmenlik meslek dersleri ve bu dersleri yürüten öğretim elemanlarına yönelik görüşlerinin bir değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu amaçla güzel sanatlar eğitimi fakültesinde öğrenim gören resim ve müzik bölümü öğrencileriyle görüşme yapılmıştır. Elde edilen bulgular tartışılmış ve bazı sonuçlar elde edilmeye çalışılmıştır. Bu sonuçlara dayalı olarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Öğretmen adaylarının çoğunluğunun (34) meslek derslerine ilişkin olumlu bir görüş içinde olmadıkları, buna karşın bir kısım öğretmen adayının (28) olumlu görüş içinde oldukları görülmüştür. Görüşlerine başvuru alan öğretmen adaylarının büyük bir kısmı, meslek derslerinin verimli olmadığını, dersleri olumlu bulmadıklarını, derslerden bir yarar görmediklerini, derslerin yeterli olmadığını, bu derslerin kaldırılması gereken derslerden olduğunu, dersi anlayamadıklarını, kendisine bir katkısının olmadığını, başaramayacağı derslerden olduğunu, konuların çok ve çok ayrıntılı olduğunu belirterek, derse karşı olumsuz görüşlerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının çoğunluğunun meslek derslerine yönelik görüşleri olumludur. Öğrenciler derslerin genel olarak verimli geçtiğini ve derslerin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Ancak bu görüşe katılmayan öğrenciler de bulunmaktadır. Oysa öğretmen olacak bireylerin mesleğin odağında bulunan meslek derslerini mesleğin icrası yönünden daha bir heyecanla takip etmeleri, kabullenmeleri gerekirdi.

Aksine, mesleğin icrasında en önemli belirleyicilerinden birisi olan görüşlerin olumsuzluğu söz konusudur. Tutumların öğretmenin mesleği etkili olarak icra etmelerine yardım eden hususların başında gelmektedir (Erdem, Gezer ve Çokadar, 2005). Bu kapsamda yapılacak iyileştirici çalışmalar, öğretmen adaylarının meslek derslerine karşı olumsuz tutumlarını yeniden olumluya dönüştürmesine yol açacağı umulur.

Literatürde bu araştırma sonuçlarıyla örtüşen araştırmalara rastlanmaktadır. Aladağ ve Buldur'ın (2016) araştırmasında, coğrafya öğretmen adaylarının bazıları meslek bilgisi derslerinin gereksiz olduğunu belirtmişlerdir. Özgüngör ve Kapıkıran (2008) güzel sanatlar öğrencilerinin meslek derslerine karşı tutumlarını diğer bölümlere göre düşük bulmuşlardır. Diğer yandan, Terzi ve Tezci'nin araştırmasında (2007) öğrencilerin meslek derslerine yönelik tutumlarını yüksek bulmuşlardır. Bulut'a (2009) göre, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşleri olumlu bulunmuştur

Öğretmen adaylarının büyük bir kısmı (37) meslek dersi veren öğretim elemanlarını uygulamaları yönünden olumsuz olarak değerlendirirken, az bir kısmı da (8) olumlu olarak değerlendirmişlerdir. Bu konuda görüşlerine başvuru alan öğretmen adaylarının büyük bir kısmı, öğretim elemanlarının bazılarının yetersiz olduğunu, dersleri ezber yöntemi ile işlediklerini, sınav sorularını zor sorduklarını, kötü örnek olduklarını, uygulamaya yer vermediklerini, not konusunda cimri davrandıklarını, dersleri öğretmen merkezli işlediklerini, duyarsız davrandıklarını, konuları ödev olarak verdiklerini, öğrencilere değer vermediklerini, öğrenciyi dersten bıraktıklarını ifade ederek öğretim elemanlarına ilişkin olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının az bir kısmı da, öğretim elemanlarını genel olarak olumlu bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adayları öğretim elemanlarını genel olarak olumsuz yönü ile değerlendirmişlerdir. Oysa öğretim elemanlarının, öğretmen adaylarıncaya olumlu olarak değerlendirmesi beklenirdi. Çünkü öğretim elemanları, öğrencilerin meslek derslerine yönelik tutumunu etkileyen önemli hususlardan birisi olarak görülmektedir. Dolayısıyla da böyle olmak durumundadır.

Öğretmen adayları iyi bir öğreticide bulunması gereken özellikleri; alana hâkim, genel öğretim yeterliklerine sahip, iyi iletişim kuran, doğru yöntem, strateji ve araç kullanma becerisine sahip, bilginin nasıl aktarılacağını bilen, öğrencilerle işbirliği kurabilen kişiler olarak tanımlanmaktadır (Şen ve Erişen, 2002: 114). Öğretim elemanları, meslek derslerini öğrencilere sevdirebilecekleri gibi onların derslere karşı ilgilerinin azalmasına zemin de hazırlayabilirler. Diğer taraftan öğretim

elemanları, öğretmen adayları için birer rol model görevi üstlenmiş olduklarından, tüm davranışlarında bu bilinçle hareket etmelidirler. Kısaca öğretim elemanı nasıl bir öğretmen görmek istiyorsa, öğretmen adaylarına da öyle yetiştirmelidir.

Literatüre bakıldığında, Kumral (2009) araştırmasında, öğrencilerin öğretim elemanlarına yönelik algılarını olumsuz bulunmuştur. Aynı çalışmada öğrenciler, öğretim elemanlarının iletişim, sevgi ve saygı gibi özelliklerinin yetersizliklerinden yakınmışlardır. Bayram (1992), Deryakulu, (1992), Bolat (1992) ve Erdoğan'ın (1990) araştırmalarında da öğretim elemanları olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Aksu, Çivitçi ve Duy'un (2008) araştırmasında birinci öğretim öğrencileri öğretim elemanlarını olumsuz değerlendirirken, özel yetenekle öğrenci alan (Güzel sanatlar gibi) bölüm öğrencileri daha olumlu değerlendirmişlerdir. Türkoğlu (1993) ve Yüksel'in (2004) araştırmalarında, öğretim elemanları kendilerini yeterli görürken, öğrenciler öğretim elemanlarını yetersiz değerlendirmişlerdir.

Bu sonuçlara dayalı olarak mesleki ihtiyaç analizleri yapılmalı ve öğrencilerin meslek derslerine karşı ilgisizlik nedenleri araştırılmalıdır. Bu ilgisizliğin önemli nedenlerinden birisinin ve en önemlisinin öğretim elemanları olduğu gerçeğinden hareketle meslek derslerine giren öğretim elemanların rol model olması konusunda çalışmalara yer verilmelidir. Bazı üniversitelerde "Eğiticilerin Eğitimi" gibi buna benzer çalışmalar yapılmaktadır. Farklı fakültelerde benzer çalışmalar yapılarak sonuçları karşılaştırılmalıdır.

Kaynakça

- Aksu, M. B., Çivitçi, A., & Duy, B (2008). Yükseköğretim öğrencilerinin öğretim elemanlarının ders uygulamaları ve sınıf içi davranışlarına ilişkin görüşleri. *İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 17-42.
- Akyüz, Y. (1989). *Türk eğitim tarihi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Aladağ, C., & Buldur, D. (2016). Coğrafya öğretmen adaylarının alan ve meslek bilgisi derslerine dair görüşleri. *IJOESS*, 7(25), 70-86.
- Aydın, R. ve Sağlam, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 257-294.
- Bayram, H. (1992). *Eğitim yüksekokullarında öğretim elemanı - öğrenci iletişimi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bogdan, R. C., & Biklen, S.K. (1998). *Qualitative research for education: an introduction to theory and methods*. (3rd ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Bolat, S. (1990). *Yükseköğretimde öğretim elemanı - öğrenci iletişimi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bozdoğan, A. E., Aydın, D., & Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8(2), 83-97.
- Bursal, M., & Buldur, S. (2016). İlköğretim öğretmen adaylarının meslek tercih nedenleri ve Geleceklerine yönelik beklentileri: karşılaştırmalı bir analiz. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 351-376.
- Buyurgan, S. (2007). Eğitim fakülteleri resim-iş eğitimi ana bilim dalı öğrencilerinin aldıkları eğitim-öğretime yönelik görüş ve beklentileri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(4), 657-677.
- Çelikten, M., Şanal, E., & Yeni, L. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Çetin, F. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumları, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 58-64.
- Creswell, J.W. (2002). *Educational research: planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Upper Saddle River, New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Deryakulu, D. (1992). *Öğretim elemanı - öğrenci arası iletişimde istenilen öğretim elemanı davranışlarının gösterilmesini engelleyen faktörler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ekici, G. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik tutumları ile öğrenme biçimlerinin değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 111-132.

- Erdem A. R., Gezer, K., & Çokadar, H. (2005). Ortaöğretim fen-matematik ve sosyal alanlar öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. 28-30 Eylül, Kongre Kitabı I. Cilt, 471-477, Denizli
- Gül, İ. (2017). The relationship between teacher candidates' attitudes towards teacher credentialing courses and instructor behavior, *Universal Journal of Educational Research*, 5(12), 2274-2285, DOI:10.13189/ujer.2017.051218.
- Işıkgöz, E., Dinçer, N., & Kılınç, Z. (2016). Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ile alan bilgisi ders başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi (batman üniversitesi örneği). *Yaşam Bilimleri Dergisi*, 6(2/1),338-346.
- Atik Kara, D., & Sağlam, M. (2014). Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin öğrenme-öğretme sürecine yönelik yeterliklerinin kazandırılması yönünden değerlendirilmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 28-86. DOI: 10.14689/issn.2148-2624.1.2c3s2m
- Köksal, N. (2008). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin öğretmen, müdür ve bakanlık yetkilileri tarafından değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 36-46.
- Kumral, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının davranışlarına yönelik algıları, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 25, 92-102.
- MEB (1973). Milli Eğitim Temel Kanunu. *Resmi Gazete*: Tarih: 24.6.1973, Sayı: 14574.
- Özgüngör, S., & Kapıkıran, Ş. (2008). Güzel sanatlar eğitimi öğrencilerinin öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin motivasyon ve başarı düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 47-60.
- Şen, H.Ş., & Erişen, Y. (2002). Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik özellikleri, *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 99-116.
- Taşkın, Ç.H., & Hacıömeroğlu, G. (2010). Meslek bilgisi derslerinin öğretmen adaylarının profesyonel gelişimindeki önemi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 165-174.
- Terzi, A. R., & Tezci, E. (2007). Necatibey eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52,593-614.
- Türkoğlu, A. (1993). Eğitim yüksekokulu program uygulamalarında karşılaşılan sorunlar. *Eğitim Bilimleri I. Ulusal Bildirileri* (179-189). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri & Milli Eğitim Basımevi
- Ünal, E., & Şimşek, S. (2008). İlköğretim bölümü anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarının mesleki benlik saygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 7(1), 41-52.
- Van Maanen, J. (1988). *Tales of the field: on writing ethnography*. Chicago: Univ. of Chicago Press.
- Varış, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Üniversitesi. Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Yıldırım, A., & Şimşek H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K., & Altınkurt, Y. (2011). Göreve yeni başlayan özel dersane öğretmenlerinin kurumlarındaki çalışma koşullarına ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 635-650.
- Yüksel, S. (2004). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik direnç davranışları, (Elektronik versiyon]. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4(1), 171-200.
- Yüksel, S. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin görüşleri, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 435-455.